

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

**POESIA ÈPICA
GREGA ARCAICA**

CURS 2013-14

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Poesia èpica grega arcaica
Codi	100396
Crèdits ECTS	6
Curs i període en què s'imparteix	Segon curs - segon semestre
Horari	Dilluns i divendres 8:30-10:00h
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Esperança Ramírez Sevilla
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	UAB
Despatx	B7/127
Telèfon (*)	93 586 84 01
e-mail	esperanza.ramirez@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

3.- Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura és imprescindible conèixer la gramàtica bàsica de l'àtic clàssic i tenir experiència en la lectura de textos grecs en prosa. Per això, es recomana haver cursat prèviament les assignatures de llengua grega del primer curs del grau en Estudis Clàssics, "Gramàtica grega" i "Textos grecs", així com l'assignatura del segon curs "Prosa grega clàssica".

També és convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin un nivell bàsic d'anglès i francès, perquè es podran recomanar lectures extretes de bibliografia en aquestes llengües.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura forma part de la matèria "Llengua i literatura clàssiques" del segon curs del grau en Estudis Clàssics i es planteja com una assignatura obligatòria de formació nuclear.

Els seus continguts cerquen oferir una iniciació a la poesia èpica grega arcaica, mitjançant l'estudi de l'obra d'Homer i d'Hesíode, màxims exponents d'aquest gènere.

En finalitzar el curs, l'estudiant ha de ser capaç de llegir i interpretar correctament passatges dels autors esmentats; identificar les característiques temàtiques i formals de l'èpica grega arcaica i, en especial, d'aquests autors; i poder valorar l'aportació de les obres estudiades al llegat cultural occidental.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CB1. Transmetre informació, idees, problemes i solucions, tant davant d'un públic especialitzat com d'un públic no especialitzat
Resultats d'aprenentatge	<p>RA1. Organitzar i redactar textos de forma clara, correcta i adequada.</p> <p>RA2. Explicar oralment i per escrit les característiques temàtiques i lingüístiques de l'èpica grega arcaica.</p>

Competència	CE1. Consolidar els coneixements gramaticals adquirits i aplicar-los a l'anàlisi i a la comprensió dels textos èpics grecs
Resultats d'aprenentatge	<p>RA3. Aplicar l'anàlisi morfosintàctic a la lectura dels textos grecs identificant les característiques pròpies del gènere literari o de la variant dialectal corresponent.</p> <p>RA4. Traduir correctament un passatge d'Homer i d'Hesíode, adequant-se al registre propi del gènere èpic.</p> <p>RA5. Adquirir tècniques ràpides de comprensió basades en la semàntica.</p>

Competència	CE2. Interpretar textos grecs en vers, aplicant-hi el mètode filològic	
Resultats d'aprenentatge		<p>RA6. Demostrar el coneixement de les tècniques filològiques aplicades als textos antics.</p> <p>RA7. Elaborar un comentari gramatical, mètric i de <i>realia</i> d'un text grec del gènere èpic.</p> <p>RA8. Identificar els principals temes del gènere èpic arcaic.</p>

Competència	CE3 Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió	
Resultats d'aprenentatge		<p>RA9. Explicar el context, les obres i la tradició posterior dels autors estudiats.</p> <p>RA10. Contextualitzar la gènesi del gènere èpic en el marc de la civilització grega i explicar-ne l'evolució.</p>

Competència	CE4 Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari de l'èpica grega arcaica	
Resultats d'aprenentatge		RA11. Demostrar el coneixement de la terminologia específica de l'èpica grega arcaica.

Competència	CT1. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb la intenció de millorar-lo de manera continuada	
Resultats d'aprenentatge		RA12. Manifestar una postura crítica davant del treball propi del treball del grup a través de les intervencions a l'aula.

Competència	CT2. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats dels treballs i de llur presentació	
Resultats d'aprenentatge		RA13. Revisar els treballs o materials per a llur presentació definitiva.

6.- Continguts de l'assignatura

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, una introducció teòrica a l'èpica grega arcaica i, de l'altra, una selecció de passatges de l'obra d'Homer i Hesíode que serviran per a l'estudi de la llengua èpica i de les principals temàtiques del gènere. Ambdues parts es podran anar alternant al llarg del curs.

Els temes que es tractaran són aquests:

I. Introducció

I.1. Els orígens de l'èpica grega

I.2. L'obra d'Homer

I.2.1. La qüestió homèrica

I.2.2. *La Ilíada*

I.2.3. *L'Odissea*

I.2.4. Altres obres atribuïdes a Homer

I.2.5. El marc històric de l'obra homèrica

I.2.6. La pervivència de l'obra d'Homer en el llegat cultural occidental

I.3. L'obra d'Hesíode

I.3.1. *La Teogonia*

I.3.2. *Els treballs i els dies*

I.3.3. Altres obres atribuïdes a Hesíode

I.4. El cicle èpic

I.5. La llengua de l'èpica

II. Selecció de passatges

II.1. *Il.* I.1-365: invocació inicial; la pesta; enfrontament entre Aquil·les i Agamèmnon; la còlera d'Aquil·les

II.2. *Il.* VI.119-159 / 212-236: Diomedes i Glauc es reconeixen com a hostes

II.3. *Il.* VI.429-502: comiat d'Hèctor i Andròmaca

II.4. *Il.* XVI.777-828: Pàtrocle, disfressat amb les armes d'Aquil·les, cau mort

II.5. *Il.* XVIII.94-126: Aquil·les decideix tornar al combat

II.6. *Od.* I.1-27: invocació inicial; els déus es reuneixen a l'Olimp

II.7. *Od.* IX.353-414: Odisseu i el cíclop

II.8. *Od.* XXI.404-434: Odisseu supera la prova de l'arc

II.9. Un passatge d'Hesíode d'uns 25 versos aproximadament

En aquesta assignatura serà obligatòria i avaluable la lectura del llibre *la Ilíada* d'Homer en traducció.

N.B. Aquest temari podrà ser ampliat o escurçat en funció de les necessitat i els interessos dels estudiants.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes enumerats en el punt anterior amb la traducció de la selecció dels passatges esmentats.

Els estudiants hauran de preparar pel seu compte l'anàlisi morfosintàctica, la traducció i el comentari de 25 versos de l'obra d'Hesíode. Aquesta activitat serà avaluable.

Pel que fa a la lectura de la *Iliada*, se'n farà un seguiment mitjançant la realització d'una prova que demostrï que l'estudiant ha llegit l'obra, n'ha comprès els continguts i és capaç de situar-la en el seu context de producció, així com de valorar-ne la seva importància en el nostre llegat cultural.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides (33,7%)

Exposició dels continguts teòrics de l'assignatura	15 h.	RA3, RA4, RA5, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Realització d'exercicis de traducció	34 h.	RA3, RA4, RA5, RA11
Tutories en grups reduïts (2)	2 h.	RA5, RA7, RA11, RA12
TOTAL	51 h.	

Supervisades (16,3%)

Lectura orientada i comentari de la <i>Iliada</i> d'Homer	9 h.	RA2, RA7, RA8, RA9, RA10, RA11
Traduccions supervisades	12 h.	RA3, RA4, RA6, RA7
Realització d'exàmens parcials (2)	3h	RA2, RA3, RA4, RA6, RA7, RA11
TOTAL	24 h.	

Autònomes (50%)

Realització d'exercicis i traduccions	30 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA6, RA7, RA8, RA12
Estudi de gramàtica i vocabulari	30 h.	RA5, RA7
Lectura de bibliografia complementària	15 h.	RA5, RA6, RA8, RA9, RA10
TOTAL	75 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà tenint com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i lliurament dels exercicis, traduccions i altres activitats proposades a classe en els terminis establerts.

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, no podrà renunciar a ser avaluat; és a dir, no podrà optar a tenir un "no presentat" com a qualificació final.

A la reavaluació, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent al segon examen de traducció (40%).

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Prova de lectura sobre la <i>Iliada</i> d'Homer (21/3/2012) = 10%	1,5 h. (activitat supervisada)	RA2, RA7, RA8, RA9, RA10
Anàlisi morfosintàctica redactada, traducció i comentari d'un passatge d'Hesíode d'uns 25 versos aproximadament (9/5/2012) = 20%	5 (act.dir.) 10 (act.sup.) 10 (act.autòn.)	RA1, RA2, RA3, RA4, RA6, RA7, RA11, RA13
Examen de traducció sense diccionari d'un text vist a classe (26/5/2012) = 30%	1,5h (activitat supervisada)	RA2, RA3, RA4, RA11
Examen de traducció amb diccionari d'un text no vist a classe (2/6/2012) = 40%	1,5 h. (activitat supervisada)	RA2, RA3, RA4, RA11

9- Bibliografia

Manual bàsic

RUIPÉREZ, M.S. et alii., *Antología de la Iliada y de la Odisea*, Madrid, 1990

Bibliografia bàsica

ADRADOS, F.R.; FERNÁNDEZ-GALIANO, M.; GIL, L.; LASSO DE LA VEGA, J.S., *Introducción a Homero*, Madrid, 1963

CARLIER, P., *Homero*, Madrid, 2005

LESKY, A., "La epopeya homérica" en *Historia de la literatura griega*, Madrid, 1969, pp.31-113

LÓPEZ EIRE, A., "Homero" en J.A. López Férez (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid, 1988, pp.35-65

Bibliografia complementària

BURGESS, J.S., *The tradition of the Trojan War in Homer & the Epic Cycle*, Baltimore-London, 2001

CAIRNS, D.L. (ed.), *Oxford readings in Homer's Iliad*, Oxford, 2001

- CARTER, J.B.; MORRIS, S.P. (eds.), *The ages of Homer. A tribute to Emily Townsend Vermeule*, Austin, 1995
- CHANTRAINE, P., *Grammaire homérique*: tome I *Phonétique et morphologie*, tome II *Syntaxe*, Paris, 1948-1953
- EDWARDS, M., *Homer, poet of the Iliad*, Baltimore-London, 1987
- FINLEY, M.I., *El món d'Ulisses*, Barcelona, 1985²
- FOWLER, R. (ed.), *The Cambridge Companion to Homer*, Cambridge, 2004
- GRIFIN, J., *Homero*, Madrid, 1984
- HEUBECK, A.; WEST, S.; HAINSWORTH, J.B.; HOEKSTRA, A.; RUSSO, J.; FERNÁNDEZ-GALIANO, M., *A commentary on Homer's Odissey*, 3 vols., Oxford, 1988-1992
- KIRK, G.S., *The Iliad: a commentary*, 6 vols., Cambridge, 1985-1993
- MYLONAS SHEAR, I., *Tales of heroes. The origins of the homeric texts*, New York-Athens, 2000
- NAGY, G., *The best of the Achaeans. Concepts of the Hero in Archaic Greek Poetry*, Baltimore-London, 1999
- Homer's text and language*, Ubana-Chicago 2004
- PÒRTULAS, J., *Introducció a la Iliada. Homer, entre la història i la llegenda*, Barcelona, 2009
- SIEBLER, M., *La guerra de Troia, mito y realidad*, Barcelona, 2005
- SIGNES, J., *Escritura y literatura en la Grecia arcaica*, Madrid, 2004
- VIDAL-NAQUET, P., *El món d'Homer*, Barcelona, 2002

NB. Es podrà anar afegint bibliografia específica a mida que avanci el curs

10.- Programació de l'assignatura

El temari de l'assignatura es desenvoluparà d'acord amb aquest calendari orientatiu, tot i que es poden produir canvis a causa d'imprevistos o de necessitats puntuals dels alumnes.

Entre les activitats previstes s'inclou la realització de dos exàmens de traducció, el primer sense diccionari i el segon amb diccionari, els dies 26 de maig i 2 de juny, la qualificació dels quals representarà el 30% i el 40% de la nota final, respectivament. D'altra banda, els estudiants hauran de preparar pel seu compte i lliurar el 9 de maig l'anàlisi morfosintàctica redactada, la traducció i el comentari d'uns 25 versos de l'obra d'Hesíode. Aquesta activitat serà valorada amb un 20% de la nota final. A més a més, el 21 de març es realitzarà una prova de lectura sobre la *Iliada* d'Homer, que representarà el 10% de la puntuació final.

El ritme de curs anirà en funció de la dificultat dels textos tractats, traduint entre 25 i 35 versos diaris.

NB. Les classes tindran lloc a la Facultat de Filosofia i Lletres, tot i que en funció de les necessitats del grup algunes sessions es podran dur a terme a la Biblioteca d'Humanitats (els alumnes en seran prèviament avisats).